

DR KONCERTHUSET, KONCERTSALEN
26. & 27. SEPTEMBER 2024 KL. 19.30

Saraste & Anne Sofie von Otter

Jukka Pekka Saraste Dirigent

Anne Sofie von Otter Mezzosopran

DR Symfoniorkestret

Program

Mikael Karlsson (f. 1979)

So We Will Vanish (2020/2024)

- I Doggerland
- II Firehawks
- III Saint Helena Olive

(ca. 25')

PAUSE (30') ca. 20.00

Anton Bruckner (1824-96)

Symfoni nr. 3, d-mol (1877)

- I Gemäßigt, mehr bewegt, misterioso
- II Adagio: Bewegt, quasi Andante
- III Scherzo: Ziemlich schnell
- IV Finale: Allegro

(ca. 65')

MØD MUSIKKEN

Kl. 18.30 i Koncertsalen med Ole Bartholin Kiilerich

Torsdagskoncerten sendes direkte i P2 Koncerten, genudsendes søndag kl. 12.15 og kan også høres i DR Lyd.

Jukka-Pekka Saraste fra Finland er chefdirigent for Helsinki Filharmonikerne. Han har tidligere været chefdirigent for bl.a. Finlands Radiosymfoniorkester, WDR Radiosymfoniorkestret i Köln og Oslo Filharmonikerne. Saraste gæsteoptræder hos mange af de bedste orkestre i Europa og Nordamerika, bl.a. DR Symfoniorkestret, hvor han gerne dirigerer hvert år. Med DR Symfoniorkestret har han også udgivet et fremragende album med nye værker af Bent Sørensen.

Jukka-Pekka Saraste er født i 1956. Som ung violinist stiftede han ensemblet Avanti!, der specialiserer sig i ny musik, og nutidsmusikken optager ham stadigvæk meget. Et andet centralt repertoire for ham er de store symfonier fra 1800-tallet, og han har bl.a. indspillet alle symfonierne af Brahms, Beethoven, Sibelius og Carl Nielsen.

Foto: Felix Broede

Den svenske mezzosopran **Anne Sofie von Otter** er en af Nordens mest berømte klassiske sangere. Gennem en karriere på mere end 40 år har hun sunget i alverdens operahuse og indspillet et væld af fremragende albums.

Anne Sofie von Otter, der er født 1955, har haft en fantastisk evne til at brede sig kunstnerisk ud over mange områder. Med lige stort mesterskab har hun optrådt med Bachs kirkeværker, Kurt Weills cabaretmusik, svulmende operaer af Richard Strauss, nye komplekse værker og enkle sange – også dem af Abba.

Sidste år medvirkede hun på Operaen i Stockholm i den nye opera Melancholia af aftenens svenske komponist Mikael Karlsson (bygget på Lars von Triers film), og til december er hun med til at opføre Karlssons opera Fanny og Alexander (bygget på Ingmar Bergmans film) i Bruxelles.

Foto: Ewa-Marie Rundquist

Foto: Nikolaj Bransholm

DR Symfoniorkestret har lige siden DR's grundlæggelse i 1925 bragt den symfoniske musik ud til publikum, lyttere og seere i hele landet. Samtidig er orkestret blevet en vigtig repræsentant for dansk musik i udlandet gennem turnéer og medieproduktioner, som har vundet international genklang. DR Symfoniorkestret har altid været tæt forbundet med den danske musik, men orkestret favner samtidig hele det rige, symfoniske repertoire fra forskellige klassiske og romantiske traditioner op til vores egen tid.

DR Symfoniorkestrets chefdirigent har siden 2016 været den anerkendte italienske dirigent Fabio Luisi, som bl.a. har stået i spidsen for højt profilerede turnéer til Kina, Japan og USA. Luisi står selvfølgelig også i spidsen for orkestrets store jubilæumsturné til Tyskland, Belgien, Østrig og Ungarn i januar 2025.

Efter indspilningen af Carl Nielsens symfonier og koncerter (Deutsche Grammophon), der har givet genlyd internationalt og modtaget adskillige priser, er orkestret og Fabio Luisi nu i gang med at opføre og indspille alle Alexander

Skryabins orkesterværker. Og så har orkestret og Deutsche Grammophon for nylig offentliggjort endnu et stort indspilningsprojekt: Arnold Schönbergs samlede orkesterværker, hvor første udgivelse – Verklærte Nacht – udkom digitalt d. 13. september, som markering af 150-året for Schönbergs fødsel. De over 30 Schönberg-værker vil udkomme henover de næste 5-6 år.

Som medieorkester spiller DR Symfoniorkestret ikke bare for de 100.000 koncertgæster, som hver sæson oplever orkestret live. Mere end 500.000 lyttere og seere følger orkestrets klassiske koncerter på radio, tv og internet, og millioner lytter med, når koncerterne transmitteres internationalt. Også på sociale medier har DR Symfoniorkestret en stor fanskare – over 340 millioner seere verden over har set videoer fra orkestrets populære soundtrack-koncerter med film- og computerspilsmusik.

Karlsson & Bruckner

Mikael Karlsson: So We Will Vanish

Mennesket vil en dag forsvinde fra Jorden, fordi det er naturligt, at det vil ske. Den tanke blev formuleret af filminstruktøren Werner Herzog, der sagde: "Livet på vores planet har været en konstant række omvæltende begivenheder, og det er mere oplagt, at vi uddør, end at trilobitter og øgler gør det. Så vi vil forsvinde. Det er jeg ikke spor i tvivl om."

"So we will vanish" – "Så vi vil forsvinde". Over de ord har den svenske komponist Mikael Karlsson skrevet sangcyklusen **So We Will Vanish**. Teksterne er af den canadiske forfatter Royce Vavrek, og værket er tilegnet mezzosopranen Anne Sofie von Otter. Musikken har haft stor succes i svenske koncertsale og opføres i aften for første gang i Danmark.

I So We Will Vanish synger tre forskellige træer om, hvordan de forsvandt fra Jorden på grund af "naturens egen naturudrydelse", det begreb, der er værkets røde tråd. Mikael Karlsson går nærmere ind på de tre sange:

"I den første sang, **Doggerland**, fortæller et træ på havets bund om det store landmassiv, som engang fandtes ud for England, men nu er sunket i havet. Området hedder Doggerland, og der levede mammutter, sabeltandstigre og løver, indtil bølgerne oversvømmede landjorden og druknede hele økosystemet. Nu ligger skoven begravet på havets bund."

"**Firehawks** er rovfugle, der bl.a. findes i Australien. De tager brændende kviste fra skovbrande for at sprede ilden til buske og træer. Det tvinger de smådyr og insekter frem, som bor i træerne, og rovfuglen kan derefter nemt slå ned på sit bytte. Træet i denne sang ser rovfuglene komme med ild i deres næb og forstår, hvad der er på vej til at ske."

"**Saint Helena Olive** var en art oliventræ, som fandtes i naturen på øen Sankt Helena indtil 1994. Øen var artens eneste levested, og til sidst var der kun som en enkelt stikling tilbage i en have. Men efter en svampeinfektion døde også denne plante i 2003. På trods af mange redningsforsøg kunne man ikke forhindre, at arten blev udryddet."

Sangen ender med et mantra over træets navn, siger Mikael Karlsson, der musikalsk sammenligner værkets marcherende slutning med et New Orleans begravelsesoptog.

Foto: Niklas Alexandersson

Mikael Karlsson, født 1979 i Sverige, er bosat i New York. Han har især komponeret balletmusik og elektronisk musik, f.eks. soundtracket til computerspillet *Battlefield*. Sidste år fik han sensationel succes med sin nye opera over Lars von Triers film *Melancholia*.

Anton Bruckner: Symfoni nr. 3

For 200 år siden – den 4. september 1824 – blev den østrigske komponist Anton Bruckner født. Den runde fødselsdag er en god anledning til at hylde ham, en af de mest visionære og originale komponister fra 1800-tallet.

Bruckners symfonier minder ikke om noget andet. Den ydre ramme for musikken er udvidet i både længden og højden, så der bliver plads til de største udfoldelser. Musikkens indre sprog er også nyskabende, for Bruckner giver sine symfonier en monumental, blokagtig opbygning. Når der er generalpauser mellem de adskilte 'klodser', får det stilheden til at dirre af ophobet spænding.

Originaliteten og den kæmpemæssige udtrykskraft forvirrede publikum i Bruckners samtid. Selv orkestret, de berømte Wiener Filharmonikere, der uropførte **Symfoni nr. 3** i 1877, afskyede musikken. Orkestret saboterede på det nærmeste koncerten, så Bruckner blev gjort til grin og led sin karrieres største nederlag.

Bruckner var i lang tid en outsider i Østrigs musikliv. Han var vokset op i provinsen som kordreng i den katolske kirke og blev senere kordirigent og organist. Indtil han var cirka 40 år, komponerede han især mindre kirkeværker, og ingen forestillede sig, at han en dag ville blive en af verdens største symfonikere.

Livet ændrede sig for Bruckner i 1863, da han stiftede bekendtskab med musikken af tidens mest omdiskuterede komponist, Richard Wagner. Det intense tonesprog, den spændte harmonik og gevaldige orkesterbehandling hos Wagner rystede Bruckner, og det første værk, der fik præg af den rystelse, var hans Symfoni nr. 3.

Bruckner håbede inderligt, at han måtte tilegne symfonien til Wagner, og det fik han lov til ved et berømt møde mellem de to i 1873. Verdensmanden Wagner tog hjerteligt imod Bruckner og serverede så meget hvedeøl for ham, at Bruckner næste dag ikke kunne huske klart, hvad der var foregået. Bruckner var nemlig afholdsmand(!) – men også ør af lykke over at have fået Wagners anerkendelse.

Symfonien fik den florumvundne dedikation: "I dybeste ærefrygt tilegnet den højvelbårne Herr Richard Wagner, digte- og tonekunstens uopnåelige, verdensberømte og ophøjede mester." Derfor omtales den af og til som "Wagner-symfonien", også fordi symfonien i sin første version var fuld af direkte Wagner-citater.

Bruckners Symfoni nr. 3 var så utraditionel og blev regnet for så vanskelig at spille, at Wiener Filharmonikerne blankt afviste den. Da man omsider opførte symfonien i 1877, var det i en revideret udgave, som Bruckner havde lavet, men det endte altså med at blive en katastrofal koncert. Først ved næste opførelse 13 år senere fik symfonien succes. Bruckner havde til den lejlighed revideret symfonien igen, så den findes altså i tre forskellige udgaver. Aftenens dirigent Jukka-Pekka Saraste foretrækker at opføre den 2. af de tre udgaver, versionen fra 1877.

Fra begyndelsen er symfonien radikal. Tiden står næsten stille hele det første minut, hvor trompetens fanfare-tema er det eneste håndgribelige i en uoverskueligt bred horisont. Herefter bliver den lange sats bygget op i store, klare afsnit, uden at de enkle motiver i musikken egentlig ændres. For eksempel bliver trompetsignalet halvvejs inde i satsen vendt om og spillet nedfra og op, men som byggeklods er den stadig det samme.

Bruckners metode med den form for collage er meget eksperimenterende. Det minder i sin teknik om værker af moderne komponister i 1960'erne! Den førende musikkritiker på Bruckners tid, Eduard Hanslick, fattede slet ikke, hvor Bruckner havde idéen fra: "Det er en psykologisk gåde, hvordan denne blide og fredelige mand bliver en anarkist, så snart han begynder at komponere."

Man har tit sammenlignet Bruckners symfonier med katedraler, store indre verdener, der rummer en stræben mod Gud, men det gælder ikke alle hans symfonier. I Symfoni nr. 3 er den jordiske verden klart til stede. Tydeligst i 3. sats, som er bygget på de dansende rytmer, Bruckner kendte fra bøndernes spillemandsmusik i provinsen.

I sidste sats kommer endnu et dansemotiv i spil som symbol på de levendes verden. Bruckner sætter en glad polkamelodi overfor en koral, altså et salme-agtigt tema, der spilles som vekselsang af træblæserne og messingblæserne. Bruckner forklarede: "Polkaen står for verdens humor og glæde, koralen for dens sorg og smerte."

Sporene samles til allersidst i satsen, da trompettemaet fra begyndelsen af symfonien vender tilbage, spillet med maksimal kraft af alle fire trompeter. Denne gang i dur – i modsætning til symfoniens indledning i mol. Som den sidste brik i puslespillet fuldender det et storslået musikværk af en virkelig original, Anton Bruckner, 200 år.

Jens Cornelius

Mikael Karlsson: So We Will Vanish (Således forsvinder vi)

Tekst: Royce Vavrek; oversættelse Camilla Toldi Bugge

Doggerland

*It was the waves,
the muscular forces of nature
that flattened us,
sturdy totems.*

*It was the waves,
that tore us from our roots.
Dizzied we fell,
a forest stacked upon itself.*

*But then we were woven
into the fabric of the seafloor.
We were woven into
a forgotten story:*

*Drowned Doggerland.
Aaah...*

*This is an ancient record of life,
of lions, of mammoths.
A marine museum
of a time, of a past.*

Petrified stories of Oak.

*It was the waves that flattened us
Dizzied we fell.*

*It was the waves
that tore us from our roots.
Dizzied we fell.*

*It is the waves
that hold us, keep us.
Dizzied we fell.*

*Time suspends as we wait
for future swimmers
to discover underwater truths.
Mmm...*

Time suspends.

Det var bølgerne,
havets stærke muskler,
der fældede os,
kraftige totemer.

Det var bølgerne,
der flåede os fra vores rødder.
Svimle faldt vi,
en skov stablet på sig selv.

Men så blev vi vævet
ind i havbundens stof.
Vi blev vævet om
til en glemt historie:

Doggerland druknet.
Aaah...

Dette er en ældgammel krønike om livet,
om løver, om mammutter.
Et museum i havet
om en tid, om en fortid.

Forstenede fortællinger om Eg.

Det var bølgerne, der fældede os.
Svimle faldt vi.

Det var bølgerne
der flåede os fra rødderne.
Svimle faldt vi.

Det er bølgerne
der holder os, bevarer os.
Svimle faldt vi.

Tid hører op mens vi venter
på at fremtidens svømmere
opdager sandheder under vandet.
Mmm...

Tid hører op.

Firehawks (Ildhøge)

*Kites sweep the sky.
The Black and the whistling.
Aaahh...*

*The air thickened
with the breath of fire.*

*Kites sweep through plumes.
The mouth of flames.
Devouring the exposed.
Flushing out the burrowed.
With the breath of fire.
Aaahh...*

*//: Distressed eyes,
petrified prey.
Firehawk frenzy. ://*

*Kites collect firebrand.
Kindling for a feast.
Glowin' embers burn
in the raptors' beaks.*

*Kites drop the match,
igniting the dry grass.
My twig the stolen tool,
Aaahh...*

*My twig the stolen tool
of waiting predators.
Ooohh...*

*//: Distressed eyes,
petrified prey.
Firehawk frenzy. ://*

*Kites on a fringe,
a banquet of rodents,
a treat of reptiles,
a wild firespread
by nature's talons.
Hmmm...*

Glenter fejrer over himlen.
Det sorte og det fløjtende.
Aaahh...

Luften tyknede
med ildens ånde.

Glenter fejrer gennem røgskyer.
Flammernes mund.
Fortærer de udsatte.
Jager de underjordiske ud.
Med ildens ånde.
Aaahh...

*//: Nødlidende øjne,
forstenet bytte.
Ildhøgens vanvid. ://*

Glenter samler fyrsvamp
Tønder til måltidet.
Lysende gløder brænder
i rovfuglernes næb.

Glenter kaster ilden,
antænder det tørre græs.
Min kvist det stjålne redskab,
Aaahh...

Min kvist det stjålne redskab
for de ventende jægere.
Ooohh...

*//: Nødlidende øjne,
forstenet bytte.
Ildhøgens vanvid. ://*

Glenter på kanten,
et festmåltid af gnavere,
en dessert af de vekselvarme,
en vild brand
fra naturens kløer.
Hmmm...

Saint Helena Olive (Sankt Helenas Oliven)

*This was my soil,
this is where I flowered;
my little blossoms
the missing punctuation
of an island.*

*The men came
with last ditch efforts.
My seedlings and cuttings
desperate for another generation.
My earth became hostile, unwelcome.
A withdrawn invitation.
The men came
with last ditch efforts.*

*This was my soil,
this is where I flowered;
my little blossoms
catalogued and forgotten,
the wilted beauty of an island.*

Saint Helena Olive.

Dette var min jord,
det er her, jeg blomstrede;
mine små blomster
var øens
manglende tegnsætning.

Mennesker kom
med deres sidste udveje.
Mine kim og stiklinger
hungrede for et nyt slægtled.
Min jord blev fjendtlig, uvelkommen.
En tilbagetrukket indbydelse.
Mennesker kom
med deres sidste udveje.

Dette var min jord,
det er her, jeg blomstrede;
mine små blomster
optegnede og glemt,
en øs falmede skønhed.

Sankt Helenas Oliven.

Torsdagskoncerten på P2 & i DR Lyd

Hør Torsdagskoncerten direkte i P2 Koncerten eller når det passer dig i DR Lyd. Du kan også finde koncerter med DR Symfoniorkestret på DRTV.

DR Symfoniorkestret

KONCERTMESTER

Soo-Jin Hong

Violin 1

Soo-Jin Hong

Christina Åstrand

Elna Carr

Anders Fog-Nielsen

Helle Hanskov Palm

Per Friman

Sarah Jillian McClelland

Tine Rudloff

Sabine Bretschneider-Jochumsen

Sophia Bæk

Trine Yang Møller

Runi Bæk

Patricia Mia Andersen

Anja Zelianodjevo

Johanna Qvamme

Peter Andreas Nielsen

Violin 2

Gunvor Sihm

Joaquín Páll Palomares

Bodil Kuhlmann

Julie Meile

Line Marie Most

Marianne Bindel

Anne Marie Kjærulff

Andrea Rebekka Alsted

Hedvig Oftedahl Vivanco

Stanislav Igorevich Zakrjevski

Jonida Luisa Tafilaj

Christian Ellegaard

Violeta Daniela Mönnekes

Austin Lee Hansen

Bratsch

Michael Andreas Grolid

Emma Wernig

Dmitri Golovanov

Gunnar Lychou

Kristian Scharff Fogh

Astrid Christensen

Stine Hasbirk Brandt

Katarzyna Bugala

Alexander Butz

Magda Stevensson

Einar Kyvik Bauge

Hidekazu Uno

Cello

Soo-Kyung Hong

Richard Krug

Birgitte Øland

Johan Krarup

Peter Morrison

Louisa Schwab

Chul-Geun Park

Cansin Kara

Hyazinthia Andrej

Olga Chwaszczewska

Bas

Joel Gonzalez

Einars Everss

Nicholas Franco

Henrik Schou Kristensen

Ditlev Damkjær

Gerrit H. Mylius

Mads Lundahl Kristensen

Thoralf Strandli Pedersen

Fløjte

Ulla Miilmann

Mikael Beier

Obo

Eva Steinaa

Sven Buller

Klarinet

Pedro Franco Lopez

Søren Elbo

Fagot

Audun Halvorsen

Britta Cortabarría

Horn

Lasse Luckow Mauritzen

Dominika Piwkowska

Oskar Lejonclou

Jakob Arnholtz

Nicolai Sell

Trompet

Michael Frank Møller

László Mólnar

Karl Husum

Andreas Jul Nielsen

Basun

Marek Adam Stolarczyk

Brian Bindner

Gabriel Boezi Gjerpe

Slagtøj

Gert Skød Sørensen

Nicola Carrara

Pauker

Rene Matthiesen

Nicola Carrara

DR's KONCERTVIRKSOMHED STØTTES AF BLANDT ANDRE

A.P. MØLLER OG HUSTRU CHASTINE MC-KINNEY MØLLERS FOND TIL ALMENE FORMÅAL
FOUNDATION CARIS
CARL NIELSEN OG ANNE MARIE CARL-NIELSENS LEGAT
AUGUSTINUS FONDEN
AAGE OG JOHANNE LOUIS-HANSENS FOND
BECKETT-FONDEN
KONSUL GEORGE JORCK OG HUSTRU EMMA JORCK's FOND
DROST FONDEN
TOYOTA-FONDEN
WILHELM HANSEN FONDEN
VENNEFORENINGEN FOR DR's KOR OG ORKESTRE

Chef for DR Koncerthuset, Den Levende Musik og P2: Kim Bohr

Repertoirechef: Tatjana Kandel

Leder for DR Symfoniorkestrets udvikling og drift: Michael Aaberg Thomsen

Produktionstilrettelægger: Karen Skriver Zarganis

Produktionsledere: Anne Dueholm Jacobsen, Jakob Helmer Mørck

Lydproducer: Morten Mogensen

Musiktekniker: Mikkel Nymand

Redaktør: Helle Kristensen

Design: DR Koncerthuset

Tryk: Bording Danmark A/S